

Bijlage

Kaderwetevaluatie Zorginstituut Nederland 2019

1. Scope Evaluatie

1.1 Aanleiding

De Kaderwet zbo's is van toepassing op het Zorginstituut Nederland en schrijft een 5-jaarlijkse evaluatie voor van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het functioneren van de organisatie¹. De laatste Kaderwetevaluatie van de rechtsvoorloper, het College voor Zorgverzekeringen, dateert uit 2014.

1.2 Doel en reikwijdte

Doel van de evaluatie, voortvloeiend uit de Kaderwet ZBO's, is te voorzien in informatie waarmee de Minister van VWS kan voldoen aan de wettelijke verplichting een oordeel te geven over het functioneren van het Zorginstituut Nederland. De minister zendt het evaluatierapport en de conclusies die hij daaraan verbindt, toe aan de Staten-Generaal.

De Kaderwetevaluatie is een terugblik en is bedoeld om conform de wettelijke verplichting een oordeel te vormen over het functioneren van het Zorginstituut Nederland in de periode 2014-2019. Deze evaluatie richt zich op de doeltreffendheid en doelmatigheid van het Zorginstituut Nederland in de uitvoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz), de bedrijfsvoering en welke verbeteringen daarin mogelijk zijn.

De wettelijke evaluatie zal worden uitgebreid met een aantal meer specifieke vragen t.a.v. de kerntaak Kwaliteit van het Zorginstituut. Een taak die met de wijziging van de Zorgverzekeringswet in 2014 invulling heeft gekregen. Tevens is onderdeel van deze evaluatie in hoeverre het Zorginstituut Nederland inspeelt op nieuwe ontwikkelingen in haar rol als pakketbeheerder bij de beoordeling en pakkettoelating van geneesmiddelen, zodat de wijze van beoordeling en pakkettoelating voldoende waarborgen dat ook in de toekomst effectieve innovatieve geneesmiddelen het pakket instromen.

1.3 Ontwikkelingen 2014-2019

Zorginstituut Nederland is een publiekrechtelijk zbo met eigen rechtspersoonlijkheid. Het is de rechtsopvolger van het College voor zorgverzekeringen (CZV) en de Ziekenfondsraad.

Zorginstituut Nederland beweegt zich in de complexe context van de zorg. De zorg verandert voortdurend door politieke, maatschappelijke, en (technologische) ontwikkelingen. Het Zorginstituut draagt bij aan het voortdurend verbeteren van de kwaliteit van zorg, met toegankelijk en betaalbaarheid als politieke en maatschappelijke randvoorwaarde. Dat doet het Zorginstituut als een zbo van het ministerie van VWS en in samenwerking met veel verschillende stakeholders in de zorg.

In 2013 werd de gewijzigde Wet cliëntenrechten zorg aangenomen, wat betekent dat het verbeteren van de kwaliteit van zorg in het algemeen en het bevorderen van vernieuwing en verbetering van beroepen en opleidingen in de zorg als nieuwe taken aan het CVZ werden toebedeeld. Als uitvloeisel van dit nieuwe takenpakket veranderde de naam van de organisatie op 1 april 2014 in Zorginstituut Nederland.

¹ Artikel 39 Kaderwet zbo's lid 1 Onze Minister zendt elke vijf jaar een verslag aan beide kamers der Staten-Generaal ten behoeve van de beoordeling van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van een zelfstandig bestuursorgaan.

In 2014 is het Kwaliteitsinstituut onderdeel geworden van het Zorginstituut. Het Kwaliteitsinstituut is opgericht omdat de kwaliteit van de zorg onvoldoende kon worden gewaarborgd. Onder andere vanwege het ontbreken van voldoende kwaliteitsstandaarden, gebrekkige transparantie en onduidelijkheid over de kwaliteit van zorg. Het Zorginstituut heeft hiervoor een wettelijke bevoegdheid, vastgelegd in de Zvw art 66 waaronder een register, doorzettingsmacht, een meerjarenagenda en een adviescommissie kwaliteit. Gelet op het primaat bij tripartiete partijen voert het Zorginstituut haar taken dusdanig uit dat zoveel mogelijk hierbij wordt aangesloten om vraagstukken te agenderen en op te lossen. Het Kwaliteitsinstituut heeft een belangrijke taak jegens de burger, geformuleerd als de taak om kwaliteitsinformatie te verzamelen, samen te brengen en beschikbaar te maken ten behoeve van keuzes door cliënten.

De andere grote wijziging betrof de overheveling van de administratieve uitvoering van een aantal regelingen voor bepaalde groepen burgers naar het CAK in 2017, de zogenaamde 'burgerregelingen'.

2. Evaluatiecriteria

2.1 Aspecten

Deze evaluatie richt zich primair op de doeltreffendheid en doelmatigheid² van het functioneren van het Zorginstituut, inclusief de nieuwe taken en ontwikkelingen op het gebied van kwaliteit en pakketbeheer. In het verlengde daarvan worden een aantal specifieke aandachtspunten toegevoegd. Hieronder worden de onderzoeksvragen per thema nader gespecificeerd.

Doeltreffendheid

Hoofdvraag 1: Is het functioneren (taakuitoefening) van het Zorginstituut Nederland doeltreffend (dragen de geleverde prestaties bij aan de beleidsdoelen)?

- 1.1 Draagt het bij aan het realiseren van de gestelde doelstellingen?
- 1.2 Voert het Zorginstituut de wettelijke taken goed uit en gebruikt het de bevoegdheden op de juiste wijze?
- 1.3 Zijn de geleverde producten/diensten goed bruikbaar en leveren deze nuttige inzichten?
- 1.4 Welke verbeteringen t.a.v. doeltreffendheid zijn mogelijk?

Doelmatigheid

Hoofdvraag 2: Is het functioneren van het Zorginstituut Nederland doelmatig (worden de geleverde prestaties geleverd tegen zo laag mogelijke kosten en zo hoog mogelijke kwaliteit)?

- 2.1 Besteedt het Zorginstituut de beschikbare middelen op een efficiënte manier voor een effectieve taakuitvoering?
- 2.2 Zijn de interne organisatie en bedrijfsvoering efficiënt en toekomstbestendig ingericht?
- 2.3 In hoeverre is de samenwerking met VWS en met andere relevante instanties efficiënt en effectief?

² Onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid is vereist bij Kaderwetevaluatie. Rechtmatigheid is geen onderdeel van een Kaderwetevaluatie.

2.4 Levert het Zorginstituut de vereiste verantwoordingsinformatie aan VWS en geeft deze informatie voldoende inzicht om de doelmatigheid van het Zorginstituut te beoordelen?

2.5 Welke verbeteringen t.a.v. doelmatigheid zijn mogelijk?

Specifieke aandachtsgebieden:

Kerntaak Kwaliteit

Bij de evaluatie van Zorginstituut Nederland uit 2014 is de kerntaak kwaliteit beperkt meegenomen, gezien het feit dat de wettelijke verankering van de kwaliteitstaken per 1 april 2014 heeft plaatsgevonden. Gezien de ontwikkelingen op dit taakveld worden de onderzoekers gevraagd de volgende vragen mee te nemen:

Hoofdvraag 3: Voert het Zorginstituut Nederland haar taak Kwaliteit adequaat uit, welke lessen zijn er geleerd, en welke inhoudelijk en organisatorische verbeteringen zijn er mogelijk naar de toekomst toe?

3.1 Heeft het Zorginstituut sinds 1 april 2014 de nieuwe bevoegdheden en (wettelijke) instrumenten voor kwaliteit doeltreffend vormgegeven (openbaar register, Toetsingskader, meerjarenagenda, doorzettingsmacht, keuzeinformatie, Transparantiekalender, Kwaliteitsraad)?

3.2 Is er draagvlak bij (veld)partijen over de wijze waarop het Zorginstituut Nederland uitvoering geeft aan de kerntaak kwaliteit en in hoeverre is de wijze waarop het Zorginstituut draagvlak creëert effectief?

3.3 Voorziet het Zorginstituut Nederland in de behoefte van cliënten, bijvoorbeeld door het cliëntenperspectief mee te nemen in de kwaliteitsinstrumenten en het bieden van keuzeinformatie.

In de toelichting bij het betreffende wetsartikel zijn ook de verwachte effecten opgenomen die voortvloeien uit de nieuwe taken en bevoegdheden. Dit geeft de volgende vraag:

3.4 Zijn deze verwachte effecten bereikt en hoe heeft het Zorginstituut Nederland daarbij met (veld)partijen, inclusief het ministerie van VWS samengewerkt?

Zorginstituut Nederland is organisatorisch meebewogen met de ontwikkelingen in het veld op het terrein van transparantie en kwaliteit van zorg, waarbij de focus is gewijzigd van een input gerichte naar een outcome gerichte aanpak en een geïntegreerde aanpak voor gepast gebruik en zorg op de juiste plaats. Dit geeft de volgende vraag:

3.5 Hoe heeft het Zorginstituut Nederland bij deze organisatorische verandering waarbij kwaliteit is geïntegreerd in de organisatie de kwaliteitstaken geborgd en hoe draagt de huidige werkwijze bij aan een effectieve uitvoering van de kwaliteitstaken?

Kerntaak Pakketbeheer

Hoofdvraag 4: In hoeverre speelt het Zorginstituut bij het uitvoeren van zijn rol als pakketbeheerder in op de nieuwe ontwikkelingen, zodat de wijze van beoordeling en pakkettoelating voldoende waarborgen dat ook in de toekomst effectieve innovatieve geneesmiddelen het pakket instromen? Het gaat hierbij om ontwikkelingen zoals personalised

medicine, gene therapy/ Advanced Therapy Medicinal Products (ATMP's) en eerdere markttoelating door de EMA.

4.1 Welke acties onderneemt het Zorginstituut Nederland om hierop in te spelen? En in hoeverre spelen deze voldoende op de nieuwe ontwikkelingen in?

4.2 Welke aandachtspunten zijn er?

4.3 In hoeverre betreft het Zorginstituut Nederland waar nodig hier ook andere stakeholders bij (o.a. beroepsgroepen, zorgverzekeraars, zorgaanbieders).

4.4 In hoeverre werkt het Zorginstituut ook internationaal samen en leert van ervaringen in andere landen (bv. Duitsland)?